

چیرۆکی پیراڤێژنەگەری بەنەسی

ئیسرائیل لەگەڵ موسی

کە: سعید یوسف أبو عزیز

وهرگێڕانی: م / صلاح الدين عبدالکريم

إسرائيل من مصر ضلوا الطريق، فقال: ما هذا؟ فقال علماءهم: (نحن نحدثك) إن يوسف عليه السلام لما حضره الموت أخذ علينا موثقا من الله أن لا نخرج من مصر حتى ننقل عظامه معنا. قال: فمن يعلم موضع قبره؟ قالوا: ما ندري أين قبر يوسف إلا عجز من بني إسرائيل فبعث إليها فأتته فقال دلوني على قبر يوسف. قالت: (لا والله لا افعل) حتى تعطيني حكمي. قال: وما حكمك؟ قالت: أكون معك في الجنة. فكره أن يعطيها ذلك، فأوحى الله إليه أن أعطاها حكمها فانطلقت بهم إلى بحيرة موضع مستنقع ماء، فقالت: أنضبوا هذا الماء فأنضبوا، قالت احفروا واستخرجوا عظام يوسف عليه السلام، فلما أفلوها إلى الأرض إذا الطريق مثل ضوء النهار^(١).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

له (أبي موسى الأشعري) يهوه عليه السلام ده فه رميت: پيغه مبهه عليه السلام رويشت بو لاي پياويكي دهشت نشين ئه ويش ريزي لي گرت، پيغه مبهه عليه السلام پيي فه رموو: وه ره بو لامان ئه ويش هات بو لاي پيغه مبهه عليه السلام پيي فه رموو: (چيت پيوسته داوا بكه) ئه ويش وتي: وشتريك بو سواربوون، وه چه ند بزنيك كه خيزانم بيان دوشيت، پيغه مبهه عليه السلام ! فه رموي:

(أعجزتم أن تكونوا مثل عجز بني إسرائيل؟ فقال أصحابه يا رسول الله عليه السلام وما عجز بني إسرائيل؟ قال: إن موسى عليه السلام لما سار ببني

(١) (سلسلة الأحاديث الصحيحة: ٣١٣).

کۆبونه وهی ئاو، پیی ووتن ئەم ئاوه
 ووشک بکەن ئەوانیش ووشکیان کرد، پاشان
 ووتی هەلی بکەن و تەرمەکە یوسف ﷺ
 دەربکەن، کاتیک بەرزیا کردەوه بۆ سەر
 زهوری بینیان ریگاکی ی پووناک کردەوه
 وهکو تیشکی پۆژ
 برای به پۆژم:

ئەم چیرۆکه صەحیحە باس لە سی بابەت
 دەکات .

یەكەم: جیگیر کردنی دوو موعجیزه بۆ
 یوسف ﷺ لە پاش مردنی، یەکیکیان
 لە کاتی لەبیرکردنی لاشە ی کە
 لە سەر مەرگدا وەسیهتی کردبوو بەنی
 ئیسرائیل لە میصر نەچن بۆشام بەبی ئەم
 بۆ ئەوهی لە گەل باوک و باپیرانیدا لە شام
 بە خاک بسپێردریت، کاتیکیش موسی ﷺ
 بە شەو بەنی ئیسرائیلی لە میصره وه برد
 بۆشام زاناکانی بەنی ئیسرائیل ئەم
 وەسیهتەیان لە یاد کرد لە کاتی
 دەرچونیان، ریگەکەیان ون کرد، موسی
ﷺ سەری سورماو فرمووی: ئەمە چییە؟
 بۆ ریگەکەتان ویل کرد؟ ئەو کاتە ئەوانیش
 پەیمانەکیان یاد کەوتەوه وه زانیان هۆی
 ریگە ون کردنەکە ئەوه بوو کە بە بی

واتە: (ئایا ناتوانن وهکو پیریژنەکە ی بەنی
 ئیسرائیل بکەن؟) هاوه لانی فرموویان:
 ئە ی پیغه مبهری خوا ﷻ پیریژنی بەنی
 ئیسرائیل چییە؟ فرمووی: کاتیک موسی
ﷺ بەنی ئیسرائیلی بە شەو برد بۆ میصر
 ریگاکیان ویل و هەلە کرد، فرمووی بۆچی
 هەلەتان کرد؟ زاناکانیان ووتیان ئیمە بۆت
 دەگێرینەوه یوسف ﷺ کاتیک
 لە سەر مەرگدا بوو پەیمانکی لە لایەن خوی
 گەرە لە باوک و باپیرانمان وه رگرت کە
 لە میصر دەر نەچین هەتا تەرمەکە ی لە گەل
 خۆماندا نەگوازینەوه ئەویش فرمووی جا
 کی شوینی قەبرە کە دەزانیت؟ ووتیان
 کە سمان شوینی قەبرە کە ی یوسف ﷺ
 نازانین جگە لە پیریژنی نەبیت لە بەنی
 ئیسرائیل، ئەویش ناردی بە شوینیدا و پیی
 فرموو: گۆرە کە ی یوسفمان ﷺ پی نشان
 بدە ئەویش ووتی: (نابەخوا سویند بە خوی
 گەرە پیتان نائیم هەتا بە بریاری من پازی
 نەبن، فرمووی بریاری تۆ چییە؟ ووتی
 لە بەهەشتدا لە گەلتدابم، ئەمیش پیی
 ناخۆش بوو ئەم بەلینە ی پی بدا، خوی
 گەرە سروش ی بۆنارد کە بەلینی پیبە،
 ئەویش بریدانی بۆ دەریاچە یە ک (شوینی

ووتی: براكه م و كوپره كه م و (عمرو بن الجموح) ی هاوسه رمه عائیشه فه رمووی: ئه ی بۆ كوێیان ده به ی؟ ووتی بۆ مه دینه له وێ به خاكیان ده سپیرم، پاشان وشتره كه ی هه لئا بۆ ئه وه ی به رده وام بیته له رۆیشتنیدا، به لام نه ی توانی وله شوینی خۆیدا وه ستا، وه كاتیك پووی بكردایه ته گۆرپه پانی جهنگ به خیرایی ده پووی، ده فه رمیته: زانیم كه خوای گه و ره دو عاكه ی قبول كر دو وه كاتیك كه پارایه وه ووتی (خوایه مه مگه رینه وه بۆ ناو كه س و كارم).

پاشان پیغه مبه ر ﷺ فه رمانی كرد به شار دنه وه ی شه هیده كان له زه وی جه نگه كه .

موعجیزه ی دووهم:

له كاتی ده ركردنی لاشه ی له گۆرپه كه ی كه ریگا كه ی بۆیان پووناك كرده وه ..

دووهم: پیویستی كار كردن به وه سیهت: كه ئه مه ش ئاشكرایه له چیرۆكه كه، وه په یمان بردنه سه ر له باوه رپه وه یه، خوای گه و ره ده فه رموویته: ﴿ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَتْ مَسْئُولًا ﴾ [الإسراء: ۳۴].

واته: وه فاتان هه بیته به رامبه ر ئه و په یمانانه ی كه ده یده ن، چونكه به راستی

ته رمه كه ی یوسف ﷺ ده رچوونه كه ئه مه ش موعجیزه یه كه ی ئاشكرایه بۆ یوسف ﷺ

وه هاوشیوه ی ئه مه بۆ هه ندیک له هاوه لانی پیغه مبه ر ﷺ روویداوه له وانه خیزانی (عمرو بن الجموح): ده فه رمیته: (عمرو بن الجموح) م له به رچاوه كاتیك خۆی ئاماده ده كرد بۆ ده رچون بۆ غه زای ئو حود له گه ل پیغه مبه ردا ﷺ ده یفه رموو: (خوایه نه مگه رینه ته وه بۆ ناو كه س و كارم) خۆی وخه لادی كورپی له و غه زایه دا كوژران . ئه م ئافره ته ش خۆی له گه لیاندا به شداری ئه و غه زایه ی كرد، كاتیك كه میرده كه ی و كوپره كه ی و براكه ی كوژران، له پاش ته واو بوونی شه رپه كه له سه ر وشتریك هه لیانی گرت و پویشته بۆ ئه وه ی بیانباته وه بۆ مه دینه، عائیشه پیی گه یشته و پیی فه رموو: (هه واته لایه چی له پاش خۆته وه یه؟) دایکی خداد ووتی پیغه مبه ری خوا ﷺ سه لامه ته، هه موو به لاو ناخۆشیه كه له پاش ئه و سوک و ئاسانه به لام باوه رداران لییان شه هید بووه . عائیشه فه رمووی: ئه ی ئه مانه کیته؟

فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨٢﴾

﴿البقرة: ١٨٢﴾.

واته: هر که سبک بترسی له وهی که وهسیته که ی هله یان سته می تیدا بیت ئهوا چاکی بکات له نیوان میراتگراندا به وهی که سته م و بی شرعی لا بهریت ئه وهی که حهق و دادپهروه ری وشه رع ه جیگری بکات ئهوا تاوانی له سه ر نییه و به راستی خوی گه وره لیخوش بو و به به زه بییه .

به لام سه بارهت به گواستنه وهی ئه رکی مردوو له پاش شاردنه وهی بو شوینیکی تر له رووی دروستی و نادروستییه وه له مزه به کانداه به دریزی باسکراوه مالیکیه کان ده لئین: دروسته تهرمی مردوو پیش و پاش شاردنه وهی له شوینیکه وه بو شوینیکی تر بگوازریته وه به سی مه رج یه که م: له کاتی گواستنه وهی تیک نه چیت وپهرش و بلاو نه بیته وه ..

دووه م: نابیت بی ریزی له گه لدا بکریت و وه کو به که م و سوک زانین بگوازریته وه .

سییه م: گواستنه وهی بو به رزه وهندی یه ک بیت، وه کو له وه بترسیت که ئاوی ده ریا زوری بو بینیت و بدات به سه ر گوره که دا،

لیپرسینه وه تان له گه ل ده کریت له سه ر ئه و په یمانانه ی که داواتانه .

وه خوی گه وره له وه سف کردنی خاوه ن عه قل و هوشمه نده کانداه فه رموویت:

﴿الَّذِينَ يُؤْتُونَ بِمَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْعَيْتُقَ ﴿٢٠﴾﴾

[الرعد: ٢٠] .

واته: ئه و که سانه ی وه فایان هه یه به رامبه ر په یمان و په یمان هه لئاوه شیننه وه .

وهسیت له کاتی که دا واجبه ئه گه ر وهسیت کرا بو به شتیک له په زامه ندی خوی گه روه، به لام ئه گه ر وهسیت کرا بو به سته م کردن و بیدعه و حه رام ئهوا پیویسته کار به و وهسیته نه کریت به لکو په ت بکریته وه وریک بخریت.

شیخ (صالح بن عبدالرحمن الاطرم) ده فه رمیت: پیویسته وهسیتکار خوی پاریزیت له وهسیتیک که سته می تیدا بیت یا خود درو بکات له وهسیته که یدا له پینا و ئه وهی میراتگرانی یا خود هه ندیکیان بی به ش بکات، پیویسته له سه ر هه ر که سبک که وهسیتیک بزانیست سته می تیدا یه بیگوریت له م کاته دا تاوانبار نابیت به لکو خیری بو دنوسریت خوی گه وره ده فه رمیت: ﴿فَمَنْ خَافَ مِنْ مَوْصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا﴾

چاکان بمریت، ئەوا سوننه ته بگوازیته وه
 بۆ ئەم شوینانه ئەگەر نه ترسای له گۆرانی
 بۆنه که ی ئەگەر نا حه رامه، ئەمه هه مووی
 ئەگەر شۆردرا بوو وه کفن کرابوو وه نوێژی
 له سه ر کرابوو له شوینی مردنه که ی، به لام
 پیش ئەمه به ره های حه رامه، هه روه ها له
 پاش شاردنه وه ی حه رامه بگوازیته وه ئیلا
 مه گه ر بۆ زه روره ت وه کو که سیك
 شاردرا بیته وه له زه وییه کی داگیرکراو ئەوا
 دروسته بگوازیته وه ئەگه ر خاوه نه که ی
 داوای کرد .

حه نه لییه کان ده لئین: دروسته تهرمی مردوو
 بگوازیته وه له شوینه ی که لی ی مردوو
 بۆ شوینیکی تر به مه رجیک گواستنه وه که بۆ
 مه به ستیکی راست و دروست بیته، وه کو
 ئەوه ی بگوازیته وه بۆ پارچه زه وییه کی
 پیروز تاله وی به خاک بسپیژدریته، یاخود
 له ته نیشته پیاوچاکیک بشاردریته وه،
 به مه رجیک دلنیا بیت له نه گۆرینی بۆنه که ی،
 جیاوازی له مه دا نییه ئەگه ر پیش شاردنه وه
 بیته یاخود پاشی .

منیش ده لئیم: ئەم ووتانه هه مووی لیك
 نزیکن وه من بویه باسم کرد له به ر گرنگی
 وگرتنه خو ی ئەم بابته . وه سه باره ت

یاخود بۆ شوینیك بیگوازنه وه که نرخ ی
 هه بیته وبه پرژ بیته، یاخود بۆ شوینیکی
 نزیک که س وکاری، یاخود بۆ سه ردانی
 کردنی که س وکاری، ئەگه ر یه کیك له و سی
 مه رجه ی تیذا نه بوو ئەوا حه رامه .

حه نه فییه کان ده لئین: سوننه ته مردوو له
 کو ی مرد له وی بشاردریته وه، وه ئاساییه
 که پیش شاردنه وه ی له شاریکه وه
 بگوازیته وه که دلنیا بیت بۆنی ناگۆریت،
 به لام پاش شاردنه وه ی حه رامه ده ربکریته
 وبگوازیته وه، مه گه ر ئەو زه وییه ی که لی ی
 شاردرا وه ته وه داگیر کراو بیته یاخود له پاش
 شاردنه وه ی دوو که س شه ریک بن له
 مولکیکا یه کیکیان بیفرۆشیته شه ریکه که ی
 له پیشتره لی ی بکریته له خه لکی تر .

شافیعییه کان ده لئین: گواستنه وه ی مردوو
 له پاش شاردنه وه ی له شوینی مردنه که ی بۆ
 شوینیکی تر هه رچه نده دلنیا بن له تیك
 نه چوونی حه رامه، ئیلا ئەگه ر داب
 ونه ریتیان وابوو که مرووه کانیا ن له جگه له
 شاری خو یان ده شاردنه وه، به لام ئەم
 حاله تانه جیا ده کریته وه: هه رکه سیك له
 نزیک مه ککه یاخود مه دینه ی پیروز یاخود
 بیت المقدس یاخود نزیک له گۆرستانی پیاو

مه به سستی پی‌ی هه مووه، وه کوخوای گه وره ده فهرمویت: ﴿وَقُرْءَانَ الْفَجْرِ﴾ [الإسراء: ٧٨].
واته: نوژی به یانی..

بۆیه سوپاس بۆ خوا ئالۆزییه که م نه ما و منیش ئه مه م نوسی بۆ پروونکردنه وه..

سی‌یه م: پیاوچاکان به هه شت هه لده بترین به سه شتی تردا، ووتی پیریژنه که به لگه یه له سه ر ئه مه که کاتیک موسی ﷺ داوای لی کرد گۆره که ی یوسفی ﷺ پی‌ی نیشان بدات، ووتی: (نا سویند به خوای گه وره پیتان نالیم تا به بریاری من رازی نه بن، ئه ویش ووتی بریاری تو چیه؟ پیریژنه که ووتی له به هه شتدا له گه لت بم... به هه شتی هه لبرارد به سه شتی تردا، داوای هیچ کالیه کی دونیایی نه کرد که ئه میش مه به سستی پیاوچاکانه...

خوایه ئیمه داوای به هه شت لی ده که یین، وه ئه وه ی که لیمانی نزیك ده کاته وه له ووته و کردوه، وه په نا ده گرین به تو له ئاگری دۆزه خ و ئه وه ی لیمانی دور ده کاته وه له ووته و کرده وه....

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وعلی آله

وصحبه أجمعین

به پیغه مبه ران (علیهم الصلاة والسلام) ئه وان له پاش مردنیان لاشه یان ناگۆریت و نازریت، به لام ووتی زانایانی به نی ئیسرائیل که به موسایان ووت (یوسف له سه ره مه رگدا په یمانیکی له خوا وه له باوک و باپیرانمان وه رگرتوه که له میصر ده رنه چین تا ئیسقانه کانی له گه ل خوماندا ده به یین)... شیخ (الألبانی) لیدوانیک له سه ر ئه م قسه یه ده دات و ده فهرمویت: له کوندا من ئه م قسه یه (ئیسقانی یوسف) له لام ئالۆز بوو، چونکه به پروکesh یه که ی پیچه وانیه له گه ل ئه م فهرمووده سه حیحه دا (خوای گه وره هه رامی کردوه له سه ر زه وی که لاشه ی پیغه مبه ران (علیهم الصلاة والسلام) بخوات)، تا فهرمووده ی (ابن عمر) م بینی (کاتیک پیغه مبه ر ﷺ قه له و بوو (تمیم الداری) پی‌ی فهرموو: ئه ی پیغه مبه ری خوا ﷺ مینبه ریکت بۆ دروست بکه م که ئیسقانه کانت کۆبکاته وه یا خود هه لگریت؟ فهرمووی به لی، ئه ویش مینبه ریکی بۆ دروست کردو دوو په ی هه بوو... لیره دا زانیم که ئه وان (العظام) ئیسقان به کارده هیئنن ومه به ستیان پی‌ی هه موو لاشه یه، له بابی به کاره ی تانی به ش و